

Täysistunto

Tiistai 4.5.2021 klo 13.59—19.04

4. Hallituksen esitys eduskunnalle covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden verovapauden voimassaolon jatkamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Vanhanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.01 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on tutun asian jatkopäätös. Hallitus esittää eduskunnalle, että covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavien tavaroiden arvonlisäverovapauden voimassaoloa jatketaan kahdeksalla kuukaudella. Arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä muutettaisiin näin ollen siten, että lain voimassaoloaika päättyisi 30. huhtikuuta 21 sijasta 31. joulukuuta vuonna 21. Esitys perustuu komission 19. huhtikuuta antamaan päätökseen, jonka mukaan alun perin viime vuoden huhtikuussa annettua päätöstä sovelletaan tämän vuoden loppuun asti. Komissio jatkoi soveltamisaikaa nyt kolmannen kerran.

Lain soveltamisala säilyisi samana. Covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden kotimaiset myynnit ja muista jäsenvaltioista tapahtuvat yhteisöhankinnat ovat verottomia. Verottomuus koskee myyntejä julkisen terveyden ja sairaanhoidon sekä sosiaalihuollon palveluntuottajille sekä Tullin hyväksymille organisaatioille.

Ehdotettujen muutosten vaikutukset julkiseen talouteen riippuvat siitä, kuinka paljon covid-19-epidemian torjuntaan tarvittavia tavaroita hankitaan ja kuinka kauan epidemia kestää. Nyt kyseessä oleva esitys vähentäisi vuoden 21 tasolla valtion verotuottoja arviolta yhteensä noin 12 miljoonalla eurolla. Esitys liittyy valtion vuoden 21 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.02 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille, ja kun täällä vähän kaivattiin, että eikö koskaan edustaja Heinonen kiitä mistään, niin kyllä kiittää. Tämä esitys on hyvä ja tervetullut. Tässähän on kyse aiemmin tehdyn arvonlisäverolain väliai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2021 vp

kaisesta muuttamisesta ja alvin vapautuksesta, jota nyt jatketaan vuoden loppuun asti ja joka koskee siis covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden kotimaista myyntiä ja muissa jäsenvaltioissa tapahtuvien yhteisöohjainten määräaikaiseksi tarkoitetun verovapauden muuttamista tuolla kahdeksalla kuukaudella.

Kun tässä puhutaan nyt näistä maskeista ja muista materiaaleista, jotka tähän liittyvät, niin itse kyllä en malta olla nostamatta esille, että meillä tämä kotimainen tuotanto on jäänyt vähän luvattoman vähälle käytölle. Meillä lähdettiin aika hyviä innovaatioita tuomaan suojausten puolelle ja maskien puolelle, ja vähän minua häiritsee, arvoisa puhemies, esimerkiksi se, että tämä eduskunnan siniset — vaikka sininen on hieno väri — maskit ovat kiinalaista tuotantoa ja tietojeni mukaan nuo mustat, jotka ovat tyylikkäämmän näköisiä, vähän tuollainen ministerimalli, ovat kuulemma vielä huonompia tuon värjäyksen takia. Nythän ihan tuoreet uutiset kertoivat, miten näissä Kiinan tuontimaskeissa on aika paljon myös sellaisia testaukseen liittyviä juttuja, mutta myös erilaista pölyä ja muuta. Tätä palautetta muuten tulee jonkin verran myös — no, me lähes kaikki käytetään näitä jo työssämme — hoiva-alan ihmisiltä, että osa saa näistä maskeista myös hengitysoireita ja kokee sen vaikeaksi. Ja tietysti toivoisin, että meillä löytyisi jo pian tie ulos siitä, niin että pienet lapset näkisivät hoitajien kasvoja ja myös dementoituvat vanhukset näkisivät hoitajien kasvoja. Toivon, että se löytyy.

Mutta oikeastaan minun huoleni liittyy siihen, että tämä kotimainen tuotanto on jäänyt vähän pieneen arvoon. Meillä on hienoja innovaatioita, ja toivon, että tämäkin lakiesitys, jossa alvin verovapauden jatkoa nyt esitetään, voisi osaltaan vauhdittaa sitä, että näitä hankintoja tehtäisiin kotimaisilta toimijoilta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Marttinen.

15.05 Matias Marttinen kok: Arvoisa rouva puhemies! On tietysti ikävä nyt tuottaa edustaja Heinoselle pieni pettymys, kun hän pääsi kerrankin kehumaan hallitusta, mutta totean, että todennäköisesti kokoomus tulee jättämään tähän esitykseen vastalauseen, koska tähän liittyy nyt edelleen tämä neutraliteettiongelma sen osalta, että tämä esitys ei kohtelee yhdenvertaisesti julkisia ja yksityisiä tuottajia. Olemme tehneet tämän lukuisia kertoja jo aikaisemmin, verojaostossa ja valtiovarainvaliokunnassa, ja olemme kiinnittäneet huomiota siihen, että tässä tilanteessa ei ole mitään perusteita siihen, että näitä tuottajia kohdellaan tällä tapaa eri tavalla. Olemme tuoneet myös nämä perusteet meidän vastalauseessamme esille, ja tulemme siten esittämään, että 38 c §:ää tullaan muokkaamaan niin, että myös yksityiset tuottajat pääsevät tämän vapautuksen piiriin.

Oikeastaan kysyisin nyt ministeriltä: Kun te varmasti tunnette tämän kysymyksen ja tiedätte, että tähän liittyy tällainen ongelmakohta, niin miten voi olla mahdollista, että onko-han tämä nyt kolmas vai neljäs esitys, joka koskee nimenomaan... [Aki Lindén: Neljäs!] — Siellä näyttää edustaja Lindén, että neljäs kerta, kiitoksia. — Neljäs kerta on siis, kun tämä esitys on täällä eduskunnan käsittelyssä. Miten voi olla mahdollista, että tätä asiaa ei vielä-kään olla laitettu kuntoon? Tämä on tosiaan epätarkoituksenmukainen ja johtaa neutraliteettiongelmiin, ja olisi kyllä tärkeää, että tässä tilanteessa nämä kaikki tuottajat olisivat samalla viivalla. Pyytäisin siis ministeriltä vastausta siihen, minkä takia tätä pykälää ei ole vielä-kään korjattu. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

15.07 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia ei tietenkään ole valtiontaloudellisesti suuri ja vaikuttaa kovin tekniseltä, mutta on kaksi syytä, joiden takia pyysin puheenvuoron.

Ensimmäinen tuli tuossa valtiovarainministerin esittelyn lopussa: Tämä asiahan oli äsken juuri keskustelussa olleessa lisätalousarviossa 9 miljoonan euron summalla mukana sillä tavalla, että niiltä osin vähenevät valtion tulot. Sen takia ne menolisäykset, 277 miljoonaa plus tulojen vähennys, 9 miljoonaa, aiheuttavat sen tarpeen lisärahoitukselle tässä tapauksessa velanotolla, äskeisessä asiassa 286 miljoonalla eurolla.

Edustaja Marttisen puheenvuoroon: Todellakin tämä on nyt kolmas jatko, mistä seuraa, että tämä asia on neljännen kerran nyt meillä ollut esillä.

Toinen syy, miksi pyysin tämän puheenvuoron, oli tietyllä tavalla kuitenkin jatkoa tuolle äskeiselle keskustelulle, koska itse tämä 9 miljoonaakin oli siinä äskeisessä lisätalousarviossa esillä: Minua eilen hätkähdytti asia, joka voi tuntua nyt kovin kaukaiselta tähän asiaan liittyen. Tv-uutisissa kerrottiin, että Baijerissa oli päädytty siihen, että ensi syksynä, syys—lokakuussa, ei järjestetä Oktoberfestiä. No, ensinnäkin kyseessä on tapahtuma, joka kerää muistikuvani mukaan kuusi miljoonaa osallistujaa ja jonka liiketaloudellinen vaikutus on satoja miljoonia euroja — en rohkene veikata, onko peräti miljardi, mutta ainakin satoja miljoonia euroja. Tämä päätös tehtiin siis Baijerissa, jota konservatiivit ovat johtaneet varmasti koko sodanjälkeisen kauden. Ja tämä asia liittyy nyt meidän äskeiseen keskusteluunne sillä tavalla, että ei muuallakaan Euroopassa nyt niin kuin hirveän kevyesti suhtauduta siihen, miten ensinnäkin tämä nykyinen tilanne vielä pystytään hallitsemaan ja miten tästä sitten pystytään nousemaan. Ei tämä ole vain yhden tai kahden vuoden kuoppa. Sen takia on perusteltua, että mennään liukuvalla tavalla takaisin kehyksiin, niin että siellä vielä vuonna 23 on tietty määrä rahoitusta, joka ylittää kehyksen, ja sitten vähän suurempi vielä tietysti vuonna 22, joka on lähempänä, ja sillä tavalla palataan normaaliin ja luodaan edellytyksiä. Eli tässä mielessä halusin osaltani jatkaa tätä keskustelua, jota äsken kävimme, koska tämä 9 miljoonaa euroa oli osa myös lisätalousarviota. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

15.10 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Äsken edustaja Heinonen otti esille asian yhteydessä kotimaisen maskiteollisuuden versus kiinalaisen maskiteollisuuden. Taitaa olla lähemmäs vuosi, kun ensimmäisen kerran ministeri Vanhasen istuessa siellä puhuin tästä kiinalaisesta maskiasiasta. Tämä on ihan uskomatonta, että me ollaan täällä oman yhteiskuntamme eduksi ja puhutaan kustannuskilpailukyvyistä ja suomalaisista työpaikoista ja nyt on mennyt noin vuosi siinä, että me edelleen pidetään täällä eduskunnassa kiinalaisia maskeja. Kovasti siinä koronan alkutilanteessa pyydettiin ja kehoitettiin suomalaisiakin yrityksiä niitä tekemään.

Miten tämä on mahdollista? Minua niin kuin suoraan sanoen hävettää pitää täällä salissa kiinalaista maskia päässä. Suomesta on myyty sellu Kiinaan ja painettu siellä maskeja ja nyt tuodaan tänne takaisin. Ne ovat varmasti edullisia, mutta jotain toimia toivoisin, että täällä kotimaassakin voisi jotain suojavälineitä pystyä valmistamaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen 3 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2021 vp

15.11 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen: Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa todetaan, että tämä vähentää verotuloja 9 miljoonalla. Huomaan äsken esittelypuheen-vuorossa maininneeni 12 miljoonaa. Pitäydytään siinä lisätalousarvioon kirjatussa summassa.

Tämä rajausta julkisen palvelun tuottajiin vastaa komission antaman päätöksen mukaista rajausta, mutta tiedän sen, että sinällään kyllä teknisesti se olisi varmastikin myös laajennettavissa yksityisiin. Mutta tämä oikeastaan kahdella ensimmäisellä kerralla käytiin läpi, ja päädyttiin siihen, että pidämme tästä rajauksesta kiinni. Tätä esitystä laadittaessa sitä ei edes harkittu, että olisi muutettu, vaan ehdotetaan jatkoa entisellä järjestelmällä nyt sitten vuoden loppuun asti.

Tämä on hyvä kysymys, missä asioissa meillä pitäisi olla kotimaista tuotantoa. Kun pandemia alkoi, niin meillä oli paljon keskustelua siitä, mikä meidän huoltovarmuuden tila on, mikä kyky meillä on tuottaa niitä tarvikkeita, joita tällaisessa tilanteessa tarvitaan. Monet yritykset ovat olleet liikkeellä, mutta varmasti sekä näissä suojavarusteissa että ylipäättään tarvikkeiden valmistamisessa kuitenkin loppukädessä pitää pystyä pärjäämään laatu—hinta-suhteella ja toimitusvarmuudella ja muulla, mikä on sitten johtanut siihen, että hyvin monet eri tahot Suomessa, jotka kilpailuttavat näitä, ovat päätyneet ulkomailta tehtyihin tuotteisiin. Se herättää aiheellisen kysymyksen, kuinka kilpailukykyinen Suomi on, ja toisaalta, riittääkö pienessä maassa tuotantokapasiteettia tämäntyyppisiin erityistuotteisiin, joita sitten normaaliaikana ehkä ei tarvita niin paljoa, että kannattava tuotanto olisi järkevää. Kysymys on, mikä on sitten ikään kuin eurooppalainen vastuu siitä, että meillä olisi edes Euroopassa huoltovarmuutta. Siinä ehkä olisi, voi sanoa, kulutusmassaa normaaliaikanaakin riittävästi.

Minä uskon, että nämä kaikki kokemukset pitää pandemian jälkeen käydä kyllä hyvin tarkkaan läpi ja löytää sellainen oikea tasapaino kansallisen, kotimaisen huoltovarmuuden ja eurooppalaisen huoltovarmuuden välillä ja siinä, minkälaiset sopimusjärjestelmät, varmuusjärjestelmät ovat silloin, kun me eurooppalaiset olemme sidoksissa siihen, että tarvitaan globaalia tuotantoa, niin että meillä on luotettavuus, että saamme tarvittaessa riittävät määrät, on sitten kyse lääkkeistä tai suojavarusteista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

15.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille hyvästä vastauksesta ja pohdinnasta myös tästä omasta tuotannosta ja huoltovarmuuskysymyksestä, joista aika paljon kävimme vuosi sitten keskustelua, ja myös edustaja Marttiselle tästä muistutuksesta, että tämä koskisi sekä yksityistä että julkista puolta.

Sain tuossa oman puheenvuoroni jälkeen jo Rovaniemeltä kuntalaispalautetta ja kävin tuossa valtiosalin puolella puhelimesta sen kuulemassa. Täytyy ne terveiset tuoda, eli kyllä siinä osittain tietysti tuotiin esille myös tätä hintakysymystä. Siihen ei tietysti hallitus emmekä me poliitikot pysty vaikuttamaan, mitä ne tuotantokustannukset Suomessa ovat verrattuna vaikkapa siihen Kiinan tuotantoon, mutta tämän asian päällä aika vahvistikin olevan henkilön palaute liittyi nimenomaan sitten tähän testaamiseen. Siinä kuulemma olisi vielä Suomessa paljon tehtävää, että olisi perusteelliset [Puhemies koputtaa] ja hyvät järjestelmät siihen, että tuo testaaminen sujuisi jouhevasti ja pystyttäisiin saamaan markkinoille myös näitä kotimaisia. Tietysti siinä silloin vastinparina on se, että se testaus olisi au-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2021 vp

kotonta myös sen Kiinan tuonnin osalta, jossa nyt näitä tietynlaisia ongelmiaakin on havaittu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän edustaja Heinoselta anteeksi. Olin vielä tuossa minuutin kategoriassa itse.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.